

MD 17

Metodološki dokument

ISSN 1840-1082

Statistika poljoprivrede **STATISTIKA AKVAKULTURE**

Bosna i Hercegovina

**Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine**

**Federalni zavod za statistiku
Federacije
Bosne i Hercegovine**

**Republika Srpska
Republički zavod za statistiku**

Sarajevo, veljača 2012.

Izdaje: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine,
Zelenih beretki 26, 71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 33 22 06 26; **Telefaks:** +387 33 22 06 22
Elektronička pošta: bhas@bhas.ba; **Internet stranica:** www.bhas.ba

Odgovara: Zdenko Milinović, ravnatelj

Metodologiju pripremili: Radna skupina za statistiku poljoprivrede

Fuad Bahtanović, Fahrudin Subotić - Agencija za statistiku BiH
Fehrija Mehić, Damir Omanović - Federalni zavod za statistiku
Lazo Šegrt, Danijela Savanović - Republički zavod za statistiku RS

Lektura: Amra Kapetanović

Dizajn i prijelom: Lejla Rakić-Bekić

Molimo korisnike Publikacije da prilikom uporabe podataka obvezno navedu izvor

KAZALO

KAZALO	3
PRAVNI TEMELJ	5
METODOLOŠKE OSNOVE.....	5
Cilj i sadržaj istraživanja	5
Jedinice promatranja	5
Obuhvat istraživanja	5
Metod i vrijeme prikupljanja podataka	5
Obveza zaštite individualnih podataka	6
DEFINICIJE I OBJAŠNJENJA.....	7
Osnovni pojmovi.....	7
Razina reprezentativnosti podataka	8
ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA	9
Tijela za provođenje istraživanja	9
Obrada i publiciranje podataka.....	9
Obrasci	9
INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA	9

PRAVNI TEMELJ

Istraživanje se provodi od strane entitetskih statističkih zavoda: Federalni zavod za statistiku i Zavod za statistiku Republike Srpske na temelju Zakona o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09) i Zakona o statistici RS („Službeni glasnik RS“, broj 85/03). Kompilacija, agregiranje i međunarodno izvješćavanje za razinu BiH je u nadležnosti Agencije za statistiku BiH sukladno Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 26/04 i 42/04).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj i sadržaj istraživanja

Godišnje izvješće o akvakulturi treba da osigura podatke o ribi i mekušcima za ishranu, mladi ribe i proizvodnji ribljih jaja, strukturi objekata u akvakulturi, strukturi uposlenih i obujmu njihovog rada izraženog u radnim satima, utrošku hrane, đubriva, energije i goriva, kao i usklađivanje u oblasti statistike akvakulture sa standardima i preporukama EU (Regulation No. 762/2008/EC).

Jedinice promatranja

1. Sve pravne osobe koje su u Administrativnom registru poslovnih subjekata entitetskih statističkih zavoda prema klasifikaciji djelatnosti BiH razvrstane u djelatnost definiranu u području A - Poljoprivreda (dio ribarstvo);
2. Pravne osobe koje nisu razvrstane u poljoprivrednu djelatnost (dio ribarstvo), ali imaju jedinice koje obavljaju poslove u akvakulturi;
3. Obrtnici koji se bave akvakulturom, registrirani u statističkim i administrativnim izvorima podataka.

Jedinice izvješća ovog istraživanja su sva poduzeća/obrnici koji proizvode ribu i mekušce za ishranu, riblju mlad i jaja u moru ili slatkim vodama u ribnjacima, u kavezima, ograđenim prostorima i spremištima ili drugom tehnikom uzgoja na području Bosne i Hercegovine (Federacije BiH, RS i Brčko distrikta BiH).

Obuhvat istraživanja

Istraživanjem su obuhvaćena sva poduzeća/obrnici koji proizvode ribu i mekušce za ishranu, riblju mlad i jaja u moru ili slatkim vodama u ribnjacima, u kavezima, ograđenim prostorima i spremištima ili drugom tehnikom uzgoja na području Bosne i Hercegovine.

Metod i vrijeme prikupljanja podataka

Istraživanje se provodi metodom izvješća i obuhvata sva poduzeća/obrnice koji proizvode ribu i mekušce za ishranu, riblju mlad i jaja u moru ili slatkim vodama u ribnjacima, u kavezima, ograđenim prostorima i spremištima ili drugom tehnikom uzgoja.

Podatke o akvakulturi jedinice izvješća daju putem obrasca AQ-1, na temelju knjigovodstvenih i finansijskih podataka.

Periodika istraživanja je godišnja. Jedinica izvješća je dužna da dostavi podatke Federalnom zavodu za statistiku i Zavodu za statistiku RS do 01. travnja tekuće godine za referentno razdoblje (prethodna godina).

Entitetski zavodi za statistiku su dužni dostaviti podatke Agenciji za statistiku BiH do 30. travnja za prethodnu godinu.

Obveza zaštite individualnih podataka

Podaci koji se daju u ovom istraživanju koriste se isključivo u statističke svrhe i neće se objavljivati kao pojedinačni. Zaštita individualnih podataka je regulirana Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Zakonom o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09), Zakonom o statistici RS („Službeni glasnik RS", broj 85/03) i Zakonom o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH" broj: 49/06).

DEFINICIJE I OBJAŠNENJA

Osnovni pojmovi

Dole navedene definicije su sukladne EU Regulativom No. 762/2008/EC.

Akvakultura: predstavlja uzgoj i kultivaciju vodenih organizama korićenjem tehnika namijenjenih povećanju proizvodnje tih organizama iznad mogućnosti prirodnog okruženja. Organizmi su vlasništvo pravnog subjekta tijekom kultivacije, uključujući i ulaganja.

Proizvodnja: znači izlaz iz akvakulture pri prvoj prodaji, uključujući proizvodnju iz mrijestilišta i uzgajališta koja je za prodaju.

1. Kod uzgoja ribe i mekušaca za ishranu u „**proizvodnju**“ se ne ubrajaju količine ribe i mekušaca koji su ostali u uzgajalištu, odnosno prenose se u narednu proizvodnu godinu.
2. Kod uzgoja riblje mladi u „**proizvodnju**“ se ne ubrajaju količine riblje mladi koja je ostala u uzgajalištu, odnosno prenosi se u narednu proizvodnu godinu bez obzira na namjenu (prodaja ili tov).
3. Kod proizvodnje ribljih jaja u „**proizvodnju**“ se ne ubrajaju količine ribljih jaja koja su ostala u uzgajalištu, odnosno prenosi se u narednu proizvodnu godinu bez obzira na namjenu (prodaja ili dalji uzgoj).

Slatka voda: označava vodu koja ima konstantno zanemarivu slanost.

Slana voda: označava vodu gdje je slanost mjerljiva. Ovo se može odnositi na vodu gdje je slanost konstantno visoka (morska voda) ili gdje je slanost mjerljiva, ali ne na konstantno visokoj razini (jezerska voda). Slanost može biti predmet periodičnih izmjena s obzirom na priliv slatke ili morske vode.

Vrste: znače vrste vodenih organizama identificirane pomoću međunarodnog 3-alfa koda definiranog od strane FAO (ASFIS lista vrsta za svrhu statistike ribarstva).

Ribnjaci: znače relativno plitka i mala tijela sa mirnom vodom ili niskom stopom izmjene vode, najčešće umjetno napravljene, ali se također primijenjuju na prirodne bazene, gorska jezera ili mala jezera. Ribnjaci su uređeni prostori (zemljani ili betonski u obliku bazena) na poljoprivrednom ili drugom zemljištu ili ribolovnoj vodi namijenjeni za gajenje i proizvodnju riba i mekušaca, riblje mladi i ribljih jaja (ikre). U „**ribnjake**“ po ovoj metodologiji se ubrajaju i objekti za: matičnjake, rastilišta, mladičnjake, tovišta i zimovnike.

Mrijestilišta i uzgajališta: označava mjesta za umjetni uzgoj, mrijest i rasplod u ranim fazama vodenih organizama. Za statističke svrhe, mrijestilišta su ograničena na proizvodnju oplodjenih jaja. U prvim fazama mladi vodeni organizmi se smatraju proizvodima uzgajališta.

Ograđeni prostori i spremišta: znače područja ograđena žicom, mrežom i drugim preprekama, omogućavajući nekontrolirani protok vode jer se nalaze na prirodnim vodenim površinama. Čine prijelaznu formu između ribnjaka i kaveza (primitivni sustav uzgoja) i zatvoreni dijelovi ovih prostora su potpuno ispunjeni vodom između dna i površine. Generalno, ograđeni prostori i spremišta obuhvataju veliku količinu vode.

Kavez: znači otvorenu ili natkrivenu strukturu napravljenu od mreže ili bilo kojeg materijala koji dozvoljava prirodan protok vode. Ove strukture mogu plutati, lebdjeti ili biti fiksirane za površinu, ali i dalje dopuštajući protok vode do dna.

Druga hrana: je sva ona hrana koja nije pomenuta u Tablici o utrošku hrane u obrascu za statistiku akvakulture (AQ-1) i odnosi se na hranu koja nije u briketima: riblje brašno, mesno-koštano brašno, kukuruzno brašno, pšenično krmno brašno, sojina sačma, suncokretova sačma, riblje ulje, pivski kvasac i ostala nebriketirana hrana, kao i mineralno-vitaminski i ostali dodaci u ishrani riba.

Količina: znači za ribe, rakove i mekušce i ostale vodene organizme, živu težinu ekvivalentnu proizvodu. Za mekušce, živa težina uključuje težinu ljuske.

Jedinica vrijednosti: znači ukupna vrijednost proizvodnje u KM (bez PDV-a) podjeljena po ukupnom obujmu proizvodnje.

Razina reprezentativnosti podataka

Podaci su reprezentativni za razinu Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH.

Usuglašenost sa međunarodnim preporukama i standardima

Ovo istraživanje je sukladno pomenutom regulativom EU Regulation No. 762/2008/EC.

ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

Tijela za provođenje istraživanja

U pripremama i provođenju istraživanja iz područja akvakulture učestvuju: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku Bosne i Hercegovine i Republički zavod za statistiku Republike Srpske.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, u suradnji sa entitetskim zavodima za statistiku, utvrđuje metodološke osnove, dizajnira obrasce i naputke za njihovo popunjavanje, vodi računa o efikasnom provođenju istraživanja, kontrolira i obrađuje podatke i priprema rezultate istraživanja za razinu Bosne i Hercegovine.

Prikupljanje podataka, kontrola, obrada i publiciranje podataka za razinu entiteta je u nadležnosti entitetskih zavoda za statistiku.

Obrada i publiciranje podataka

Poslije kontrole obuhvata jedinice izvješća, kontrole točnosti i potpunosti podataka, šifriranja podataka, prenošenja na elektroničke medije, provođenja računalne i logičke kontrole, podaci se obrađuju za razinu entiteta i prosljeđuju Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine. Rezultati obrade Godišnjeg istraživanja o akvakulturi objavljuju se u redovitim publikacijama.

Obrasci

Pri provođenju godišnjeg istraživanja o akvakulturi, od strane entitetskih statističkih institucija, koristi se obrazac: „Godišnje izvješće o akvakulturi (AQ - 1)“;

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Za svaki objekat u kojem se obavlja proizvodnja akvakulture (proizvodnja ribe i mekušaca za ishranu, riblje mladi i jaja) u godini izvješća popunjava se poseban obrazac AQ - 1.

Ovo se odnosi na sve objekte bez obzira na tehniku uzgajanja (ribnjaci, ograđeni prostori i spremišta, kavezi i druge tehnike).

Podaci koje sadrži upitnik AQ-1 se odnose na proizvodnju konzumne ribe i mekušaca, na proizvodnju riblje mladi i jaja, na strukturu objekata u akvakulturi, na količinu utrošene hrane, gnojiva, energije i goriva kao i na spolnu strukturu uposlenih osoba i obujam radnih sati u akvakulturi.